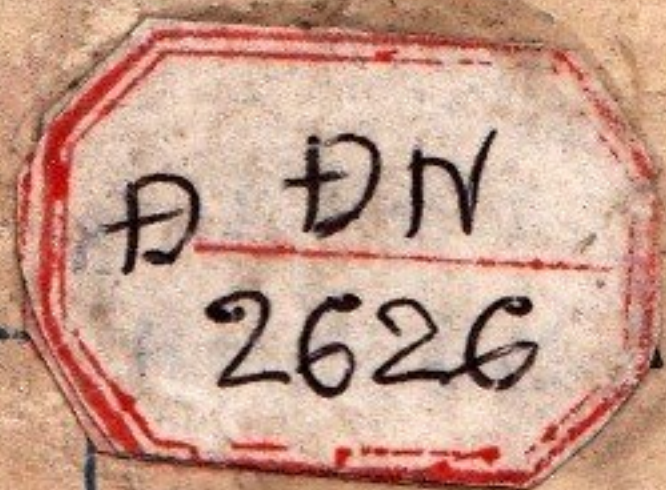

NH

KHÚC CA MỎI

thơ

VĂN HỌC

CÁI GIẾNG ĐẦU LÀNG

Cái giếng đầu làng của em
Dưới khóm dừa xanh tỏa bóng êm
Em đi gánh nước, đôi vai mịn
Đòn gánh cong cong uốn dẻo mềm

thuongmaitruongxua.vn

Cái giếng đầu làng của anh
Một buổi trưa hè trời trong xanh
Em múc trao anh gàu nước mát
Mặt nước hòa đôi bóng chúng mình

Cái giếng đầu làng của bà con
Nước trong như lọc, vị thơm ngon
Nơi hàng ngày hẹn hò gặp gỡ:
Câu chuyện làm ăn, chuyện xóm thôn

Cái giếng dầu làng của người bốn phương
Lau giọt mồ hôi, dừng bên đường
Uống ngum nước đựng trong lòng nón
Nghe thấm tràn tình nghĩa quê hương...

*

Cái giếng dầu làng. Cái giếng dầu làng
Êm như kỷ niệm, trong như ngọc
Một mảnh lòng tôi ở miền Nam
— Bọn giặc Mỹ rải đầy thuốc độc!

BÀI THƠ THÁNG BẢY *

II

Thèm một lần tháng bảy, bạn ơi!
Tim tôi cũng trở thành tháng bảy.

Ngày lại ngày, mỗi lần thức dậy
Tôi nghe tin tức dội trong dài:
Bao nhiêu tội ác quân thù đó!
Mảnh đất miền Nam máu lãng lai.

Những vết thương Hương-diên, chợ Được
Còn đau nhức nhối ở trong tôi.
Thuốc độc giết nghìn người Phú-lợi;
Bưng chén cơm ăn đã ghen rồi!

U uất ngục tù áp chiến lược.
Dây thép gai như siết lòng tôi.
Tôi nghe trái rụng, lá hoa rơi,
Như thể thân mình nhiễm thuốc độc...

Thêm một lần tháng bảy, bạn ơi!
Tim tôi cũng trở thành tháng bảy,

Đẹp bao nhiêu chị Lý, chị Vân!
Tiếng anh Vịnh trước tòa sang sảng.
Ngọn lửa tự thiêu thành ánh sáng,
Chuông chùa còn nặng cả mùi xăng

Khi nghe tin chiến thắng Phước-thành
Tôi cảm động như chính mình giết giặc,
Tôi sung sướng nghe chiến công Ấp Bắc;
Gương anh hùng các chị, các anh...

Tâm hồn lớn lên với thời gian,
Tôi không để tháng ngày thành nước chảy

Sống sao cho xứng với miền Nam,
Nửa nước anh hùng đang rực cháy!

Thêm một lần tháng bảy, bạn ơi!
Tim tôi cũng trở thành tháng bảy.

7-1963

* Bài 1 viết năm 1958.

ĐỌC «TỪ TUYẾN ĐẦU TỔ QUỐC»

Từ tuyến đầu Tổ quốc
Những lá thư miền Nam
Đỉnh cảm hồn cao vút
Nguồn thương cảm muôn vàn

Đây là thư Quảng-ngãi
Trà-khúc nước sông đầy :
Em gần anh ba bữa
Xa anh ba nghìn ngày

Đây là thư Rạch-giá
Má con giặc giết rồi!
Lòng ba như trận gió,
Ghi mỗi thù con ơi!

Đây là thư Tây-nguyên
Ngọn lửa rừng không tắt
Trái cây là cơm ăn
Vỏ cây là áo mặc.

Đây là thư Sài-gòn
Đồng chí gửi đồng chí
Chuyện tiền đội anh hùng
Trước tòa mắng giặc Mỹ.

Đây là thư Ấp Bắc
Còn nóng hồi chiến công
Đánh tan hai ngàn giặc
Vang khí thế Thành đồng

Những lá thư, lá thư
Khắp miền Nam đây đó
Trang giấy nặng tâm tư
Mỗi dòng như máu đỏ

Đây mới là căm thù:
Người có cha bị giết
Người có mẹ bị tù
Người có em bị hiếp

Đây mới là cách mạng
Chống Mỹ, cao ngọn cờ
Những trái tim cộng sản
Ngồi chơi ánh ngày mai

Đây mới là tình yêu
Không thời gian, biên giới
Dù xa cách vạn chiều
Vẫn một lòng chờ đợi

Đây mới thật là thơ
Không phải trò chơi chữ
Tình chân thật đơn sơ
Đẹp như hồn xứ sở...

Từ tuyến đầu Tổ quốc
Những lá thư quê hương
Đã trở thành ngọn đuốc
Soi bước tôi lên đường

12-1963

GỬI BẠN ĐANG KHÁNG CHIẾN LẦN THỨ HAI Ở QUÊ HƯƠNG

*Tặng các bạn văn nghệ
Liên khu 5 cũ*

Đọc thư bạn
Từ tuyến đầu Tổ quốc
Dòng chữ quen thân như lời quen thuộc
Còn ấm nồng hơi thở quê ta
Nước mắt bạn rơi hay nước mắt tôi nhòa
Trang giấy trắng bỗng ứ bầm tội ác?
Có một vùng 350 người bị bắt
Chúng đem trâu bừa đập nát thịt xương
Cả cánh đồng thành vũng máu đau thương...
Thư trở sang trang — Mặt trời ửng hê
Có em nhỏ ngày thường vùi bánh mẹ
Nghe loa truyền « phá ấp chiến lược », lại đòi đi.

Người lớn không cho, em bé năn nỉ :
« Bọn Mỹ Diệm rào làng có kể gì cây to cây nhỏ
Em phải trả thù chúng nó ! »
Giữa biển người lớp lớp sóng dâng lên
Em bé lao vào như một mũi tên...
Thư viết tiếp :

Miền Nam mình thế đấy !
Đã chống Pháp chín năm máu chảy
Chống Mỹ Diệm tiếp theo máu chảy chín năm
Mảnh đất hiền lành, mảnh đất hờn căm
Anh dũng vô cùng, vô cùng gian khổ.

Tôi sung sướng tự hào vì bạn đó !
Kháng chiến hai lần, bảo vệ quê hương
Nhớ năm xưa hai đứa bước lên đường
Cùng tuổi trẻ, mùa xuân đi vào khói lửa
Tổ quốc, nhân dân như hai dòng sữa
Đang dắt dìu từng bước. Ta lớn lên.
Bạn sống với măng rừng trong chiến dịch Tây-
nguyên

Tôi ăn cải tàu bay nơi chiến khu Cực nam Trung-bộ
Nhớ cái Tết bên một rừng mai nở
Hai đứa chia nhau mấy củ khoai lang
Suối bên đường nhịp bước đón xuân sang
Chim cất lời ca, cành rung lá biếc
Nghe không khí như lòng mình tha thiết
Chuyện tình duyên xen với chuyện văn thơ
Đọc câu Kiều thấm thía ngân ngơ
Mắt ai đẹp làm tim mình rung động
Ta càng tin:

*Ý nghĩa cuộc sống
Là sống cho ý nghĩa*

Càng tin

Mỗi một ngày thêm đồng chí anh em...

*

Nay bạn ở miền Nam tôi miền Bắc
Thư không nói nhưng lòng thầm nhắc
Như lời tiền tuyến nhắn hậu phương.
Tôi đã làm gì cho xứ sở quê hương?
Mặt trời bạn, mặt trời tôi xuống lên cùng một lúc

Nhưng tôi có cái bây giờ và cái trước
Bạn đánh giặc hôm nay như đánh giặc ngày qua
Khi tôi dạo công viên « Thống nhất » ngắm bông hoa
Có lẽ bạn đang nấp hầm tránh máy bay địch bắn
Khi bạn nâng niu từng bắp ngô củ sắn
Có lẽ tôi đang trong bữa tiệc ngon lành
Nên mỗi lần nhìn yên tĩnh khoảng trời xanh
Tôi cứ nhớ khoảng trời còn lửa đạn
Càng yêu mến những cuộc đời như bạn:
Chống giặc Pháp ngày qua, chống giặc Mỹ hôm nay
Ơi những đợt măng rừng, những lá cải tàu bay...

12-1963

NHỮNG LỚP NGƯỜI CÙNG CHIẾN ĐẤU

Thư trả lời một người cháu

Chú ngờ đâu được thư cháu hôm nay
Hỏi người cháu chưa đầy mười tám tuổi?
Khi chú ra đi, cháu đầu trần gió thổi
Theo đoàn quân, tay vẫy, miệng hoan hô
Mười năm qua. Từ em bé ngây thơ
Cháu đã nhập đoàn quân Giải phóng
Gửi cho chú những lời thư cháy bỏng.

Quê chúng ta từ đau khổ vùng lên
Dao quân thù róc thịt chín năm liền
Hòn đảo nhỏ biến thành ấp chiến lược
Nhìn chỉ thấy dây thép gai chắn nước

Đến con cá con tôm cũng không thể lọt vào
Ôi những năm đen tối của phong trào
Mấy sông biển chứa cho vừa máu chảy!
Chú ngồi viết thư mà lòng bừng lửa cháy
Nghe quê ta giải phóng, ấp chiến lược tan tành
Dắt nhau đi tóc bạc với đầu xanh
Ông cháu, cha con, dưới lá cờ Mặt trận
Từ chiến khu cháu về, góp phần chiến thắng

Chú nhớ rồi, nhớ tất cả, cháu ơi!
Nhớ từ khi chưa có cháu ra đời
Quê biển ta những năm đầu kháng chiến
Sông gầm thét mỗi khi tàu địch đến
Giữa một ngày chống giặc, cháu sinh ra
Một trời lửa, bốn bề vang tiếng súng
Mẹ cháu tới miệng hầm vừa chuyển bụng
Cha cháu đang quần với quân giặc bên sông...
Kháng chiến trường kỳ

Đồng chí dân quân
Vào bộ đội địa phương rồi trung đoàn chủ lực
Chiến thắng Tây-nguyên vừa kết thúc
Cháu ơi, cha cháu đã hy sinh!

Giữa trận công đồn, cái chết quang vinh
Quê ta có thêm một đứa con liệt sĩ.

Giặc Pháp chưa rút đi, đã kéo vào giặc Mỹ
Tên đế quốc chiến tranh buôn máu kiếm đô-la
Tên xâm lăng xé thây con nít, hãm hiếp bà già
Chung quanh cháu toàn tù đầy, giết chóc
Ở cái tuổi vui đùa trong lớp học
Cháu phải theo lớp tổ cộng, phải đi phu
Bị tra tấn dã man, mẹ cháu chết trong tù
Cháu thoát được nhập đoàn quân cách mạng
Cháu thấy không? Từ lúc sinh ra đến khi mười tám
Tiếng súng quê ta không có lúc nào ngừng...

Trong đấu tranh chống kẻ thù chung
Ba thế hệ chúng ta cùng góp máu
Cách mạng thành công, chú độ chừng tuổi, cháu
Một lớp người độ tuổi chú bây giờ
Từ chiến khu khởi nghĩa Ba-tơ
Dạy các chú những bài ca chống giặc
Lớp người đó hôm nay đầu đã bạc
Lớp chú thì đọc sách đã mang gương¹

Nhưng chúng ta cùng bước một con đường
Là tình yêu xứ sở quê hương
Lòng tin tưởng Bác Hồ, tin tưởng Đảng
Cháu có nghe: hiện tại, tương lai, dĩ vãng
Của chúng ta hòa khúc hát anh hùng?
Trong đấu tranh chống kẻ thù chung
Ba thế hệ chúng ta đang chiến thắng.

*

Sau hết chú ghi lời cháu dặn
Viết nhiều thơ để cháu được nghe dài
Chú rất vui mừng, cảm động cháu ơi!
Nghe thơ mình về thăm quê mẹ
Cháu đánh giặc cho hăng đi, cháu nhé!
Chú sẽ làm thơ ca ngợi chiến công
Cả miền Nam chống Mỹ, đất Thành đồng.

10-1964

1. Mang kính, theo cách nói ở Liên khu 5.

NGHE TIN CHA MẤT

Đã chín năm không được tin nhà
Tin đầu tiên là tin cha mất
Cha mất bao giờ con chẳng biết?
Trong bức thư đề năm 63?

Nhớ ngày chào cha đi tập kết
Thăm hẹn hai năm trở lại nhà
Nghĩ đâu có một ngày cha mất
Con chẳng ở gần vuốt mắt cha?

Cuộc đời cha một đời tẻ tái:
Nước không còn nữa, lúc sinh ra
Cuộc khởi nghĩa Cần vương thất bại
Đảng cay cha trở lại quê nhà.

Ôi cuộc đời của một nhà nho!
Khổng Mạnh vài pho, dăm câu học trò
Ngòi bút sắt chép ngược dòng chữ Hán
Khi quanh làng vang tiếng học a, o

Quên cuộc đời trong thú ngâm nga
Vịnh què hương vài vắn thơ ca:
« Chim bay dọc bể đem tin cá
Nhà ở kê sân, sát mái nhà. »

Những đêm hè khi trời oi bức
Cha ru con một giọng u buồn
« Chim quyền xuống đất ăn trùn
Anh hùng lữ vận lên nguồn đốt than. »

Bảy mươi năm tuổi, đời cha như thế
Sinh ra, Pháp cướp nước ta rồi
Đến khi chết lại bầy giặc Mỹ
Dưới mồ lòng u uất không nguôi.

Cha ơi ! một ngày kia con trở lại nhà
Trên quê hương sạch bóng quân giặc Mỹ
Cha có biết: từ đời cha bắt đầc chi
Đến đời con, cuộc sống cấc lời ca ?

1963

BUỒN RIÊNG — VUI CHUNG — VUI RIÊNG

Chúng ta từng có những nỗi buồn riêng
Trong cảnh nước nhà chia cắt
Quần quại máu, sôi trào nước mắt
Quảng-ngãi anh và Bình-định em.

Cây vườn em bom lửa giết màu xanh
Thuốc độc rải giếng vườn anh cháy mặt
Người thân em bị tù, người thân anh bị bắt
Bình-định em và Quảng-ngãi anh.

Nhưng một nỗi vui chung từ đây lại thành:
Những An-lão, Vạn-tường tiếp theo Ấp Bắc

Tiếng sấm nổ báo giờ tàn lũ giặc
Bình-định em và Quảng-ngãi anh.

Chúng ta cùng xứ sở lớn lên
Chân trời rộng, thời gian trong vắt
Bắc của Nam và Nam của Bắc
Quảng-ngãi anh và Bình-định em,

Cho đến ngày từ vui chung ta lại có những vui
riêng...

BƯỚC ĐI CHIẾN THẮNG BƯỚC ĐI MÙA XUÂN

Chưa trở về hôn mảnh đất quê hương
Tôi nhắc mãi tên những nơi oanh liệt
Nơi tôi biết cũng như nơi chưa biết
Như một người nhắc mãi tên người thương

Ấp Bắc, Lộc-ninh, Hiệp-hòa... Ấp Bắc
Ôi những nơi thao thức cả tâm hồn
Nghe nói đến thấy máu hồng thêm sắc
Thấy đời mình ý nghĩa nhiều hơn

Miền Nam ơi! Còn bao nơi như thế?
Một xóm nhà heo hút tận đầu non

Một lưỡi cát chênh vênh bãi bờ
Một cánh đồng lầy, một khúc sông con,

Bông lớn lên ngang tầm xứ sở
Phá một đêm ấp chiến lược tôi bởi
Bông lớn lên ngang tầm lịch sử
Bắn « phượng hoàng » gãy cánh như dơi.

Anh Giải phóng quân ơi! Anh đánh trận nào?
Trận Ấp Bắc lá cờ đầu thắng địch
Trận Hiệp-hòa diệt quân biệt kích
Hay trận Chà-là chặn viện ở Ca-mau?

Chắc tên anh dễ nghe dễ nhớ
Cơn gió nào không nhắc nhở tên anh!
Tên chơn chất như ca dao tục ngữ
Tên yêu thương như xứ sở quê mình

Tên con số đơn sơ, anh Bảy, anh Hai
Anh Mía, anh Dừa: tên cây quen thuộc

Anh vạch mặt những thằng Ken cướp nước
Anh đập đầu những thằng Diệm tay sai

Anh Thổ lấp lỗ châu mai làm Phan Đình Giót
Chặt cánh tay anh Thế làm La Văn Cầu
Đánh lui một tiểu đoàn bảy anh em Điện-ngọc
Những tấm gương chói sáng như sao

Chống Mỹ ở tuyến đầu, cả miền Nam đánh giặc
Sóng cách mạng dâng cao cuộn cuộn đến vô cùng
Lửa thù hận sôi lên từng tấc đất
Mười bốn triệu nhân dân, mười bốn triệu anh hùng

Phất phời khắp trời cao lá cờ Mặt trận
Bóng vượn dài sông núi đoàn Giải phóng quân
Ấp Bắc, Lộc-ninh... những bước đi chiến thắng
Những bước đi dân tộc giữa mùa Xuân

9 PHÚT TẤN CÔNG

9 giờ 50 phút

Ngày 15 tháng mười

Anh đi ra sân bắn

Trắng trong quần áo trắng

Thời gian cứ trôi nhanh

Từng giây như thúc giục

Tâm trí anh dồn dập

Trận tấn công cuối cùng

Đôi mắt anh chan chứa

Một tình yêu nồng nàn

Yêu quê hương xứ sở

Yêu Tổ quốc Việt-nam

Cháy lên như ngọn lửa
Đốt trụi cả loài gian
Ôi tương lai rực rỡ
Trong một ánh hào quang!

Giọng nói anh dâng cao
Một niềm tin mãnh liệt:
Tin đồng chí, đồng bào
Tin Bác Hồ tha thiết.
Mạnh như ngọn sóng trào
Nhận chìm bầy rắn rết

Mang sức sống tự hào
Vượt qua đầu cái chết

9 giờ 59 phút

Ngày 15 tháng mười

Trong 9 phút ngắn ngủi

Anh đã thắng quân thù.

Hình ảnh Nguyễn Văn Trỗi

Thành cờ mọc khắp nơi

« Hãy nhớ lấy lời tôi »
Thành tiếng ca muôn đời.

8-11-1964

LỜI CHÀO ĐOÀN KẾT ĐẤU TRANH

*Gửi tặng Hội nghị quốc tế đoàn kết
với nhân dân Việt-nam chống đế quốc
Mỹ xâm lược, bảo vệ hòa bình*

Các bạn đến từ khắp nơi trên thế giới
Những sứ giả của tự do, công lý, hòa bình
Từ đất nước Việt-nam tôi kính gửi
Một lời chào đoàn kết, đấu tranh

Đế quốc Mỹ, tên sen đầm quốc tế
Đâu chỉ kẻ thù riêng của dân tộc chúng tôi!
Bóng đen nó trên năm châu, bốn bể
Đem bom H, bom A đe dọa loài người

Ai giúp bọn phục thù Tây Đức chuẩn bị chiến tranh?
Ai ném bom xuống đất Lào máu đỏ?

Ai dìm nhân dân Công-gô trong đau khổ?
Ai bao vây Cu-ba ở châu Mỹ-la-tinh?

Và ở đây, trên nửa nước, tại miền Nam
Dưới cái tên xấu xa « chiến tranh đặc biệt »
Đế quốc Mỹ ngày ngày bắn giết
Đồng bào tôi trong ấy — đã mười năm!

Hàng triệu người bị giam trong các nhà tù và áp
chiến lược

Hàng vạn người bị mổ bụng, moi gan
Những khu rừng thiêu thân, những cánh đồng
cháy mất
Dưới trận mưa hóa học, bom nã-pan

Bàn tay Mỹ còn hôi mùi thuốc độc
Một trại giam Phú-lợi giết nghìn người
Chúng đồng lõa với thiên tai bão lụt
Bắn vào dân trong cảnh cửa nhà trời

Bạn hãy nhìn trong đoàn Đại biểu miền Nam tới đó
Chị phụ nữ kia thân bại liệt bởi tù dày

Em học sinh kia mặt mày đầy vết lỗ
Lửa hằn thù dội xuống tuổi thơ ngây

Nhưng đế quốc Mỹ bạo tàn
Lại là quân hèn nhát
Chúng ta sống với những quy luật khác:
Sức con người hơn vũ khí hạt nhân

Ai chạy dài ở Triều-tiên mười năm trước?
Ai thua đau ở bãi biển Cu-ba?
Những U² nào bị rơi ở Liên-xô, Trung-quốc?
Tên đại sứ nào mất mặt ở Cam-pu-chi-a?

Nước chúng tôi phải đương đầu với hai cuộc xâm
lăng liên tiếp
Những hy sinh không thể nói cho cùng
Có những cặp vợ chồng mười năm chưa gặp mặt
Người hai bờ ngăn cách một dòng sông

Cung nỏ, hàm chông, tay không, thành vũ khí
Bắn trực thăng rơi, đuổi chiến hạm, chiến xa chuồn

Lời anh Nguyễn Văn Trỗi vang lừng dũng khí
Khiến cúi gằm những bộ mặt Giôn-xơn

Trước khi chết, em nhỏ dặn mẹ cha trả thù quân giặc
Đầy căm hờn, cây cỏ cũng không yên
Trong gió thổi những chiến công Ấp Bắc
Một Biên-hòa báo trước một Điện-biên

Và ở miền Bắc chúng tôi đang kiến thiết hăng say
Đổ từng giọt mồ hôi vì miền Nam ruột thịt
Mỹ chạm đến — tức thì vang tiếng sét:
Bầy phi cơ phản lực phải tan tành

Các bạn đã từng tham gia chiến đấu
Chống bọn thực dân cũ mới ở nhiều nơi
Các bạn có những người thân yêu dấu
Đã hy sinh cho hạnh phúc con người

Một tiếng nói đồng tình ở In-đô-nê-xi-a hay
Ở Vê-nê-đuy-ê-la hay ở An-giê-ri
Nhật-bản

Người chiến sĩ miền Nam nghe tiếng vọng
Thêm vững lòng khi tiến bước quân đi

Các bạn đến lần này cùng chúng tôi đấu tranh
chống Mỹ
Nhưng tấm lòng các bạn đến từ lâu
Chúng tôi tin tiếng nói tự do, hòa bình, công lý
Khi các bạn ra về, sẽ dội khắp năm châu.

11-1964

MÙA XUÂN RỰC LỬA

Mùa xuân này là xuân gì nhỉ?
Xuân 65, mùa xuân đánh Mỹ
Miền Bắc, miền Nam rạng đất trời
Thắng cả hai miền, xuân gấp đôi

Biên-hòa tàu giặc còn phơi xác
Sân bay Pơ-lây-cu lại tan nát
Khúc ca Bình-giã còn ngân vang
Phù-mỹ, Quy-nhơn nghìn giặc tan...

Bọn Mỹ như con chó cắn càn
Bắn điên cuồng Vĩnh-linh, Đồng-hới
Và miền Bắc lại ghi thêm thắng lợi
Đón chào ngày mới giữa xuân sang

Đạn bắn quân thù xé cả mây
Tàu bay, tàu thủy địch tan thay
Tấm gương Hồng — Quảng còn soi đó:
Tháng 8, ngày 5 trở lại đây

Cùng chiến đấu với ta có tinh thần Nguyễn Văn Trỗi
Có tấm lòng liệt sĩ Nguyễn Viết Xuân
Miền Bắc vì miền Nam, miền Nam vì miền Bắc
Vang khúc ca Thành thép với Thành đồng

Tung bừng suốt một dãy Trường-sơn
Rừng núi vang lên thắng dập dồn
Năm giữa hai miền, sông Bến Hải
Mùa xuân rực lửa, nước xanh hơn...

Những thắng lợi chào nhau trên đất nước
Lời giục giã không thể nào cưỡng được!
Ngày gọi ngày, núi gọi núi, sông gọi sông
Những chiến công đáp lại những chiến công

Mùa xuân này là xuân gì nhỉ?
Xuân 65, sáng ngời thế kỷ
Đây mùa xuân của những mùa xuân
Trên Tổ quốc thiêng liêng, yêu quý, anh hùng

BA - GIA

Ba-gia! — Chào chiến thắng Ba-gia!
Ta gửi về quê một khúc ca

Nhớ thuở nhỏ những ngày được cá
Bà con đem bán chợ Ba-gia
Sớm đi mặt nước sương còn tỏa
Chiều lại bên sông nắng ngả tà

Tôi nhìn phía núi đầy mơ ước
Miệng thầm thì hai tiếng: « Ba-gia »
Cá đi lại thấy trầu cau lại:
Dưới biển trên non sống cảm hòa.

Lớn lên trên bước đường kháng chiến
Hành quân một tối ghé Ba-gia
Đồng bào nói: Những ngày khởi nghĩa
Du kích Ba-tơ từng kéo qua...

Ôi mảnh đất kiên cường Quảng-ngãi
Năm hiên ngang phía bắc sông Trà!
Đánh Tây, đuổi Nhật, xây căn cứ
Mãi tấu mùa thu ánh sáng lò

Mười năm tập kết ra miền Bắc
Đêm nao không nghĩ đến quê nhà?
Tên đất, tên người không kể hết
Hơn một lần nhắc đến Ba-gia

Cách mạng miền Nam như vũ bão
Chiến công kế tiếp bản hùng ca
Ấp Bắc đến Bình-giã
Sân bay hai lượt cháy Biên-hòa

Núi Thành lũ giặc còn phơi xác
Đã vang lừng chiến thắng Ba-gia

Bọt đồn lớn nhỏ thành tro bụi
Bốn tiểu đoàn tinh nhuệ tiêu ma
Xanh mặt cả tờ thầy bọn Mỹ
Tháng năm đỏ rực lửa Ba-gia!

Hỡi ơi Quảng-ngãi quê ta đó!
Xa mặt nhưng lòng chẳng cách xa:
Nhìn núi ta thường mơ núi Ấn
Thấy sông ta lại nhớ sông Trà...

Ba-gia — chào chiến thắng Ba-gia!
Ta gửi về quê một khúc ca.

6-1965

GỬI QUẢNG-NAM — ĐÀ-NẴNG

Quảng-nam — Đà-nẵng, quê ta đó!
Tháng Tám mùa thu năm bốn lăm
Cách mạng bùng lên, như ngọn gió
Tan mây để lộ ánh trăng rằm.

Không phải nơi chôn rau cắt rốn
Nhưng khi lịch sử ngoặt con đường
Lúa tuổi hai mươi chào độc lập
Nơi đời đổi mới, đó quê hương...

Kháng chiến, những ngày đầu bốn bảy
Ta đi cùng bạn chống quân thù
Trái tim dào dạt như sông chảy
Tiếng hát lên đường, khúc nhạc ru

Mây Sơn-chà thắm màu cờ đỏ
Dòng Thu-bồn rộn bước hành quân
Muỗi đốt, đêm rừng, thêm bạn mới
Tình yêu quên cả nỗi gian truân

Chín năm chống Pháp, bao đau khổ
Nhưng đất với người đều lớn lên
Dâu Điện-bàn xanh, tấm lụa rộ
Cùng khoai Tiên-đỏ, lúa Duy-xuyên

Núi rừng Đại-lộc ngọt lòn bon
Khởi lòng Tam-kỷ, tôm cá ngon
Quả bom Bùi Chát kinh hồn giặc
Trận Hải-vân quan, sấm vẫn còn...

Giặc Pháp rút đi, giặc Mỹ đến
Tội ác chất chồng mười một năm
Núi thù cao ngất, ơi Đà-nẵng!
Biển giận không bờ, ơi Quảng-nam!

Chợ Được bãi còn chưa ráo máu
Vĩnh-trinh nước đập rã thân người
Bốn lăm em bé Mân-quang học
Bom Mỹ ném bừa, máu thịt rơi!

Chúng ập vào Cầm-lệ, Châu-son
Triệt hạ từng nhà, giết sạch tron
Một thằng Mỹ giày trên xác chết
Vừa la: Giết đi! Giết đi hết!

Nhưng Quảng-nam — Đà-nẵng anh hùng
Quyết đập tan tàn lũ ác ôn.
Bay đến càng nhiều càng bỏ mạng
Đất này không chỗ xác bay chôn

Bóng anh Trỗi trên từng cột điện
Mỗi chiếc thuyền đi, anh Độ chào
Chị Lý, chị Vân truyền sức mạnh
Cho từng bụi lúa lá xôn xao

Đánh lui cả một tiểu đoàn giặc
Chiến sĩ bảy người giếng Điện-ngọc
Thắng lớn năm lần trận Việt-an
Lưỡi lê Núi Thành, Mỹ nát tan

Lửa cháy căm thù! Lửa khắp nơi
Sân bay Đà-nẵng xác toi bời
Hai mươi triệu lít xăng Liên-chiêu
Trùng phạt loài gian, lửa ngút trời...

Quảng-nam — Đà-nẵng quẻ ta đỏ!
Hai mươi năm trời máu vẫn đỏ
Trước mặt sông gầm Thái-bình dương
Sau lưng Trường-sơn trời nổi gió

Tiến lên! Dải đất quê ta ơi!
Miền Bắc miền Nam súng sẵn rồi
Hãy làm quả bọc phá lao vào dinh lũy Mỹ
Nghìn triệu đứng bèn ta như tuyến thép ngời ngời

19-8-1965

GỬI ĐỒNG CHÍ BI NĂNG TẮC

Mười lăm năm trước đây
Tôi đi qua Ninh-thuận :
Bác-ái cam rưng đầy
Những buôn không, nhà trống

Nhân dân vào rừng sâu
Xây chiến khu chống giặc
Lúc ấy, anh ở đâu
Hỡi anh Bi Năng Tắc?

Anh cùng với đồng bào
Vót chông phòng giặc đến
Hay anh lên rẫy cao
Tĩa ngô và trồng sắn?

Tôi gặp bao tâm hồn
Như hoa rừng nước suối :
Cải tàu bay thay com,
Chia nhau từng hạt muối

Sao tôi không gặp anh
Hỡi anh Bi Năng Tắc?
Hay tôi đã gặp anh
Mà tôi không hay biết?

Tập kết ra miền Bắc
Tình đã mười một năm
Tấm lòng nhớ Ninh-thuận
Trong nỗi nhớ miền Nam

Bỗng tin đài phát thanh
Anh hùng quân giải phóng
Tôi nghe có tên anh
Một người con Ninh-thuận

Hỡi người lão đồng chí!
Hai mươi năm kiên cường
Chống Pháp rồi chống Mỹ
Nửa mái tóc pha sương

Ba năm nuôi cán bộ
Từng hạt gạo để dành
Sáu tháng gầy cơ sở
Ăn toàn lá cây xanh

Cho đến ngày quê anh
Vùng lên trong cách mạng
Giặc đến vỡ tan tành
Tàu bay vào trúng đạn

Người Chu, người Rắc-lay
Hát bài ca đoàn kết
Buôn rẫy cam trầu đầy
Sắn, ngô cùng xanh biếc....

Tôi đã gặp anh rồi
Hỡi người con Bác-ái!
Cả quê anh sục sôi
Giữa miền Nam vĩ đại...

6-1965

thuongmaitruongxua.vn

NHỮNG NGƯỜI ĐẸP NHẤT

*Nhân dịp Đoàn đại biểu anh hùng và
chiến sĩ thi đua các lực lượng vũ trang
giải phóng miền Nam ra thăm miền Bắc*

Mở tờ báo Đảng hôm nay
Nổi vui chớp mắt, bàn tay ngập ngừng
Nhìn năm khuôn mặt sáng trưng
Trông như nửa nước anh hùng về thăm

Miền Nam ơi! Mười một năm
Từ trong máu lửa nở trăm đóa hồng
Mỗi ngày thêm những chiến công
Đất trời rung chuyển, núi sông rộn ràng

Lời thề Ấp Bắc còn vang
Tiếp theo Bình-giã mở màn đầu xuân

Pơ-lây-me, súng chưa ngừng
Bầu-bàng sớm dậy, lấy lòng bốn phương

Đoàn con yêu quý quê hương
Về đây, đem cả yêu thương cùng về
Hỡi người con gái Bến-tre!
Nước ru giọng nói, dừa che nụ cười.

Những người đẹp nhất trên đời
Đứng lên, lấp biển và trời, tay không
Khổ nghèo con của công nông
Đoàn quân cách mạng giữa lòng nhân dân

Vào sinh ra tử bao lần,
Thắng trên trăm trận, khiếp quân bạo tàn
Còn ghi sóng Cửu-long giang
Trường-sơn mây núi cây ngàn còn ghi

Con đường Nam — Bắc ta đi
Trải bao ghềnh thác, sá gì gió sương

Mối tình ruột thịt máu xương
Quyết tâm tiền tuyến, hậu phương sẵn sàng

Máy bay giặc Mỹ nát tan
Vu mùa thắng lợi chín vàng đồng quê
Những người chiến thắng có nghe?
Ra thăm, nhưng cũng trở về bên nhau.

16-11-1965

ĐI TÌM MÙA XUÂN

Mùa xuân không có ở đây
Giữa quân cướp Mỹ với bầy Việt gian
Cô em lặn suối băng ngàn
Theo cờ Mặt trận, lên đường tìm xuân

Lên đây gian khổ đã từng
Sắn khoai có bữa, giặc lòng mấy phen
Nhưng đời đã mới trong em
Lối đi chim gọi, trăng quen đến nhà

Những anh chị, những mẹ cha
Tâm hồn còn đẹp hơn hoa giữa đời
Đói lòng ăn lá cũng vui
Dành em hạt muối, cho gửi bắp ngon

Hỡi người đẹp tựa núi non!
Cảnh thơ lộc biếc mãi còn trong anh
Bước đi bạt cả ngàn xanh
Diệt thù, quét sạch sành sanh đồn thù

Núi rừng ánh sáng chiến khu
Xuống đồng, đêm tối âm u tan dần
Quê em — anh Giải phóng quân!
Chờ anh — em với mùa xuân cùng về...

CHÚ BÉ « DŨNG SĨ DIỆT MỸ »

*Tại Đại hội dũng sĩ diệt Mỹ miền
Trung Trung-bộ, đầu năm 1966, có em
L., 13 tuổi diệt 13 tên Mỹ*

Mười tuổi, cha bị giết
Em theo mẹ vào tù
Lần thứ hai mồ côi:
Mẹ bị tra tấn chết

Em trốn theo du kích
Nung nấu mối hờn căm
Ròng rã suốt ba năm
Quyết trả thù giặc Mỹ

Về Đại hội Dũng sĩ
« Chú bé Giải phóng quân »

Quả lựu đạn lệch quần
Mặt lòng tơ óng mượt...

Đi chống Mỹ cứu nước
Ai đợi chờ tháng năm?
— Mười ba tuổi, đời em
Diệt mười ba thằng Mỹ!

1966

thuongmaitruongxua.vn

BÀI CA TRỞ VỀ

Trong khi đế quốc Mỹ vẫn không ngừng gieo chết chóc đau thương trên mảnh đất miền Nam, Mặt trận dân tộc giải phóng miền Nam Việt-nam khi cần thiết sẽ không thể không kêu gọi những người con ruột thịt của miền Nam đã vì tôn trọng hiệp định đình chiến mà tập kết ra Bắc phải xa miền Nam cả chục năm trời, nay trở về cầm súng giết giặc cứu nước, cứu nhà.

Tuyên bố của Mặt trận dân tộc giải phóng miền Nam Việt-nam.

Mười năm về trước, chúng ta
Ra đi tập kết, xa nhà xa quê
Miền Nam yêu dấu có nghe
Mười năm không ngớt đi về nhớ thương?

Ta ra miền Bắc quê hương
Nông thôn, thành thị, công trường hằng say

Nhớ quê tình thắm tình ngày
Trái tim nóng hổi, bàn tay cần cù

Nghe bao tội ác quân thù
Máu xương khắp ngõ, ngực tù khắp nơi
Lòng ta như lửa dầu sôi
Cuộc sâu lười cuốc, mồ hôi đất mềm

Nghe quê hương đã vùng lên
Diệt quân giặc Mỹ khắp miền gần xa
Lòng ta như cất bài ca
Cảm thông chiếc máy thêm đã chạy mau...

Miền Nam ơi! sống xa nhau
Nhớ thương, cảm giận, xót đau quá chừng!
Đêm nằm chiếu chảnh dính lưng
Bữa ăn đôi dĩa ngập ngừng so le

Nghe tin Mặt trận gọi về
Như đêm thức giấc, lắng nghe Mẹ hiền

Mười năm máu chảy ruột mềm
Nghe sao tiếng gọi thiêng liêng thế này!

Miền Nam ơi! chúng con đây!
Bấy lâu mong đợi một ngày này thôi
Trở về! khổ mấy cũng vui
Mấy sông cũng vượt, mấy đồi cũng bương

Ta về trở lại quê hương
Khúc sông, ngọn núi, ruộng vườn của ta
Nghìn năm mảnh đất ông cha
Để cho giặc phá quê nhà sao yên?

Ta về nhiệm vụ hai miền
Bàn tay siết chặt, súng chuyền say sưa
Đồng-hời gọi Quy-nhơn thưa
Quả cam phải ngọt, ngọn dừa mới xanh

Đánh cho giặc Mỹ tan tành!
Con đường cách mạng hoàn thành dài lâu

Người trước ngã, có người sau
Máu ta muôn thuở một màu đỏ tươi...

24-3-1965

II

thuongmaitruongxua.vn

CHÚNG TA ĐI

Tặng các bạn văn nghệ miền Bắc

Đảng kêu gọi: chống Mỹ, cứu nước
Chúng ta đi, gió lộng bốn phương trời
Các bạn miền Nam chờ ta đó, bạn ơi!

thuongmaitruongxua.vn

Đêm nay bạn ở đâu?

Bờ sông Lam hay bờ sông Mã

Đường Đồng-hới hay đường Hồ-xá

Giữa Cồn Cỏ anh hùng bốn phía biển xôn xao

Hay giữa rừng núi Sơn-la bóng Tô Hiệu vẫy hoa
đào?

Tôi ở đây, một mùa trăng rất đẹp

Lửa chiến đấu bùng bùng thành phố dệt 1

Quê Tú Xương thơ đầy vị chua cay

Chửi cái thời hống hách lũ bồi Tây
Quê Yên Đỗ thơ thơm hương đồng nội
Ngõ trúc quanh co, ôm cần tựa gối 2
Quê Nam Cao với lão Hạc, Chi Phèo
Một cuộc đời đồng chí sáng gương treo

Tội ác giặc còn phơi bày đây đó
Đất chưa hút hết bao dòng máu đỏ
Những bệnh nhân Quỳnh-lập xác không còn
Những trẻ em ngậm sữa chết Ba-dồn
Cả không khí kêu gào : phải trả thù giặc Mỹ!

Chúng ta đi giữa biển người đứng dậy
Ngọn súng trường bắn phản lực tiêu thân
Mỗi thanh niên quyết học tập anh Xuân
Mỗi em bé hứa trả thù cho bạn Ngọc
Thiên_liêng quá là tinh thần dân tộc!

Tôi nhìn trăng nhớ một chị công nhân
Thoăn thoắt con thoi, bông vải trắng ngần

Bay quanh chị như rào rào mưa tuyết
Còi báo động! Chị đứng lên lẫm liệt
Súng trên vai, ra canh gác chiến hào
Mặt trăng tròn lấp lánh giữa trời cao
Đang chiếu xuống nghìn mảnh gương vỡ nát
Như ghi dấu tội quân thù vừa oanh tạc

Đêm nay bạn ở đâu?
Hỡi người bạn rất thân tôi nhớ bạn
Hai mươi năm dưới ngọn cờ Cách mạng
Ta đem câu thơ làm vũ khí chống quân thù
Lứa tuổi hai mươi, lứa tuổi bốn mươi
Ta thấy rõ đâu là trời chán lý:
Căm thù là chống Mỹ!
Yêu thương cũng là chống Mỹ!
Thơ nhân đạo nào hơn thơ chống Mỹ?

Những nhà thơ ta từng yêu mến giờ đâu?
Họ có nghe bão táp khắp hoàn cầu?

Trên chiếc gối của tình yêu yên nghỉ
Họ có biết chúng ta đi chống Mỹ?

Đêm nay bạn ở đâu?

Trăng bạn có đẹp như trăng tôi không nhỉ!
Tắm không gian trong ánh ngọc bao la
Tôi nhìn trăng mơ đến những trời xa
Một ngày kia ở Vê-nê-đuy-ê-la hay Mô-dăm-bích
Trong rừng núi chiến khu có những người du kích
Một đêm trăng trong sáng tựa đêm nay
Đọc thơ ta bèn ánh lửa gió lung lay
Họ sẽ bảo nhau:
Năm 1965, những nhà thơ Việt-nam đi chống Mỹ

Đêm nay bạn ở đâu?

Tôi thức suốt đêm, nhìn trăng như người đồng chí.
Trăng theo tôi trong ý nghĩ triền miên
Tôi nghĩ đến những năm 1970, 80, 90 cho đến
năm 2000
Khi chúng ta không còn trên trái đất

Con cháu ta say sưa xây hạnh phúc
Đọc thơ ta, trang giấy trắng còn ghi:
Năm 1965 chống Mỹ — chúng ta đi

*Nam-dịnh một đêm trăng
tháng 7-1965*

1. Thành phố Nam-dịnh nay là tỉnh lỵ của Nam — Hà (Nam-dịnh Hà-nam, hợp nhất).
2. Phỏng theo bài thơ « Ao thu » của Yên Đờ.

CA NGỢI

Tôi đã viết bài thơ ca ngợi
Bầu trời xanh Tổ quốc chúng ta
Khi nắng rọi hàng mây phơi phới
Khi trăng lên sao rải khắp Ngân-hà

Trời mùa xuân chim kêu riu rít
Trời mùa hè chót vót từng cao
Trời mùa thu trong veo xanh biếc
Trời mùa đông sương tỏa một màu.

Tôi đã viết bài thơ ca ngợi
Vùng biển xanh Tổ quốc chúng ta
Khi gió réo như lời kêu gọi
Khi sóng ru nổi nhớ quê nhà

Biển buổi mai nắng hồng đòi má
Biển buổi trưa không khí muối kêu giòn
Biển buổi chiều long lanh luồng cá
Biển ban đêm hồi hộp nước triều lên

Trời biển chúng ta càng xanh càng đẹp
Kể từ khi sạch bóng lũ xâm lăng
Khi Đảng dạy ta hăng say kiến thiết
Cảnh thiên nhiên tươi trẻ gấp trăm phần.

Công trình mới chân trời thêm bát ngát
Đoàn tàu đi làm biển rộng thêm ra
Yêu biết mấy từng chùm cây bãi cát
Biển trời ơi! Tôi đã gửi lời ca.

Và hôm nay tôi viết bài ca ngợi
Những con người, những đồng chí của tôi
Cho trời đẹp, đẹp nhiều hơn nữa
Cho biển xanh, xanh mãi không thôi!

Hoan hô những chiến sĩ canh biên thùy và tự
do cho Tổ quốc!

Những đơn vị hải quân coi biển tựa đời mình
Những đơn vị phòng không giữ bầu trời như con
ngươi giữa mắt

Những người lao động bình thường Hòn-gai,
Thanh-hóa hay Vinh...

Các đồng chí bắn gãy cánh lũ điều hâu phản lực
Không cho chúng làm nhor bầu trời đẹp bao la
Đuổi chạy dài lũ cá xà khu trục
Giữ vẹn toàn màu biển biếc thiết tha.

Các đồng chí bắn tàu bay Mỹ
Chính vì yêu công lý hòa bình
Các đồng chí đánh tàu chiến Mỹ
Là để cho trời xanh biển xanh

Lịch sử có thêm ngày 5 tháng tám
Miền Nam ơi! Cùng dòng máu anh hùng

Ta có thêm một bài ca chiến thắng
Chống kẻ thù không đội trời chung

8-1964

thuongmaitruongxua.vn

M U Ớ I

Hai bờ triều lên
Một trời nắng xuống
Làn da rám đen
Trắng phau đồng ruộng

Muối Muối Muối Muối
Từng hạt sáng ngời
Mặn tan thấm lười
Hàm răng ai cười

Kết tinh nước biển
Kết tinh nắng trời
Từng giây phút chuyển
Kết tinh sức người

Đi tờ mờ đất
Về đêm tối mò
Áo hần từng vệt
Mồ hôi cứng khô

Mặc cho nắng ố
Mặc cho mưa lùa
Mặc cho bão tố
Sức người đâu thua?

Hôm qua giặc Mỹ
Giội bom xuống đồng
Giết một đồng chi
Muối trắng nhuộm hồng

Một tay cầm thêu
Một tay cầm súng
Cầm thù bao nhiêu
Muối càng cao đồng

Muối rào rào kho
Chờ xe, thuyền đến
Qua sông qua đò
Tới nơi hò hẹn

Sục sôi biển xanh
Gửi lên rừng núi
Nồng mặn mối tình
Trên đôi cánh muối.

9-1965

thuongmaitruongxua.vn

THĂM QUÊ HƯƠNG KẾT NGHĨA

I

Tôi về thăm quê hương kết nghĩa Nghệ-an
Trưởng như về quê hương mình Quảng-ngãi
Đất với đất trong tình thời đại
Người với người trong nghĩa Bắc Nam.

Hai tỉnh chúng mình như hai đồng chí
Nước sông Trà hòa lẫn nước sông Lam
Từng huyện một cũng thăm tình em chị:
Bình-sơn — Quỳnh-lưu, Mộ-đức — Nam-dàn...

Tôi về thăm quê Bác
Làng Sen như ngát hương sen
Nghe đồng mía gió khua xào xạc
Mơ một ngày quê mẹ Bác vào thăm.

« Dũng cảm như chiến sĩ xô-viết
Kiên quyết như du kích Ba-tơ » 1
Thêm sức mạnh cho què tôi giết giặc
Đạp tó thầy giặc Mỹ xuống bùn nhơ

« Chiến dịch Lam — Trà nổi sóng » 1
Từng công trường từng hợp tác xã thi đua
Tình kết nghĩa thấm sâu vào nhịp sống
Đất Nghệ-an què bạn nở thêm mùa.

II

Tôi về đây sung sướng gấp hai lần
Khi được gặp những chiến sĩ Nghệ-an xô-viết
Ôi hình ảnh một thời oanh liệt!
Pho sử hồng cách mạng mở thêm trang.

Đây cụ Uy như một gốc cây già
Người đội trưởng đầu tiên của đoàn quân xích vệ

Tám hai tuổi mà tinh thần vẫn trẻ
Mặc gồng cùm Lao-bảo, Sơn-la

Các cụ về đây theo lời mời tỉnh ủy
Gió Cửa Lò phơ phất tóc râu bông
Biển chứng kiến mối tình đồng chí
Của cháu con chung thủy với cha ông

Từ những năm ba mươi Nghệ-an đỏ
Đến nay quá nửa đời người
Những mơ ước của một thời máu đỏ
Đã đơm hoa kết quả, các đồng chí già ơi!

Trong khi đó những bạn xưa các cụ
Chung một dải liệt sĩ ở Hưng-nguyên
Bốn bên mọc như ru ngon giấc ngủ
Những hoa trà hồng trắng thắm tươi thêm.

8-1963

1. Đây là những khẩu hiệu ở Nghệ-an.

QUÊ MỞI

Bên này sông Cầu, đồng bào Dao
Bấy lâu lang thang trên rẻo cao
Đời bấp bênh nay đây mai đó
Theo đám mây bay, theo tràn gió
Phát nương, đốt rẫy, thiếu quanh năm
Nhà ở đời luôn, lạnh chỗ nằm
Nay đồng bào Dao đi xuống núi
Hợp tác từ đây đường mở lối,
Cấy lúa, trồng ngô, gieo đỗ tương
Đưa nước đi về theo con mương
Trâu sống từng đàn, gà riu rít
Vườn rộng mận, đào chen chuối, mít
Trương thơm gỗ mới trẻ như chim

Đồng chí chủ nhiệm đi xe đạp
Con đường mới đắp bánh xe in.

*

Bên này sông Cầu, đồng bào xuôi
Thái-bình, Nam-định, vùng đông người
Hai ba sào đất như xiềng xích
Mái dựng đầu nhau, vách liền vách
Trải bao năm tháng dầm mồ hôi
Đất không có đủ để nuôi người.

Nay đồng bào lên khai hoang miền núi
Cuộc sống nghìn năm thay hướng mới
Những căn nhà đất dáng thanh thanh
Nổi giữa chòm cây dáng mát lành
Mùa đầu đã sẵn sân phơi thóc
Thêm có khoai ngô biểu làng giềng
Một bầy em nhỏ còn ngơ ngác
Nhìn mây trước ngõ đuổi theo chim

*

Hai bên sông Cầu, hai dòng người
Tiến hành song song cuộc đời
Dòng trên núi xuống, dòng lên núi
Theo một đường đi: hướng mặt trời
Giã từ thuở đèn nhà ai nấy sáng
Tay nắm tay chúng ta kết bạn
Dù cho trước mặt lắm gai chông
Mắt đã vời trông thấy ánh hồng
Ta có Bác Hồ, ta có Đảng
Có tấm lòng đồng bào Tây Bắc-cạn
Sa nhân thêm hạt, trúc thêm xinh
Đâu cũng quê hương, xứ sở mình...

8-1964

BA BÀI THƠ VỀ BA - BỂ

I

Trời xanh xanh soi nước xanh xanh
Hai bên sừng sững núi giăng thành
Ba hồ khăng khít tình em chị
Bảy sắc hàng Puông đã uốn mình

II

Hai mươi năm lẻ dấu còn đây
Giải phóng quân đánh Nhật đuổi Tây
Thơm thảo ngô bung tình kháng chiến
Qua gò An-mã gió rung cây

III

Bản Pó-lù vào hợp tác vui
Hát lượn nhiều đi, cô gái ơi!
Nhà thủy sản lung linh bóng nước
Ánh bạc quanh thuyền cá quẫy đuôi.

Hồ Ba-bể, hè 1964

TIẾP TỤC GIẤC MƠ
NGUYỄN CÔNG TRÚ

*Huyện Kim-sơn ở Ninh-bình là một
vùng công giáo. Xưa là đất khai khẩn
của cụ Nguyễn Công Trứ. Hiện nay
là huyện kết nghĩa với huyện Cà-mau*

thuongmaitruongxua.vn

Đồng chí bí thư huyện Kim-sơn
Tay chỉ như vươn về phía trước
Mênh mông đồng lúa sóng xanh rờn
Thẳng tắp hàng cây soi bóng nước

— Đất này vốn là đất giàu có
Nhưng dân lại sống trong đói khổ
Quanh năm suốt tháng chỉ đọc kinh
Cầu Chúa ban cho được phước lành

Những năm giặc chiếm càng cơ cực
Bóng tối tràn lan chẳng ánh đèn
Sau chiến thắng Điện-biên, tỉnh thức 1
Đảng về, dời khỏi bóng đêm đen.

Năm đầu của kế hoạch 5 năm
Ruộng đất đi vào hợp tác xã
Thi với thời gian cuối 65
Thăng đến chân trời cơ giới hóa.

Nhiều nơi hai vụ lúa lên ba
Một vụ còi lên hai vụ còi
Sông như mắc cửi, nước chan hòa
Lồng bóng mái nhà tươi đỏ ngói.

Nghĩ đến huyện Cà-mau kết nghĩa
Chúng tôi phải làm việc bằng hai
Vạn cây dừa mới như tuyên thệ
Thân sẽ vươn cao, lá sẽ dài.

Chúng tôi lấn biển về phía đông
Biển bãi sây, sù thành cánh đồng
Đất Kim-son, đất giàu truyền thống
Mỗi bước đi, nhắc đến cha ông.

Nhớ cụ Nguyễn Công Trứ ngày xưa
Lấp biển, đào sông, trái nắng mưa
Ruộng đất mở mang hàng vạn mẫu
Để cho con cháu hưởng bây giờ.

Tiếp tục giấc mơ Nguyễn Công Trứ
Làm cho đất nước mãi thêm giàu
Đầy tương lai vượt xa quá khứ
Chúng tôi thẳng tiến đến Cà-mau.

10-1964

1. Sau chiến thắng Điện-biên giặc Pháp rút khỏi Kim-son.

THĂM NHÀ MỘT NGƯỜI ĐÁNH CÁ

Nhà bác Liên hôm nay vắng vẻ
Như bao nhà vùng biển, hè sang
Chỉ quanh quẩn có hai đứa bé
Sắp vỏ ngao, vỏ hến, bán hàng

Bố cháu đâu? — Bố đi hợp tác
Hai ba hôm mới trở về nhà
Còn anh cháu? — Nghỉ hè, theo bố,
Tập làm nghề kéo lưới, kéo chà

Mẹ cháu đâu? — Mẹ đi vá lưới
Ở nhà bà tổ trưởng trong thôn
Và chị cháu? — Ra rừng sa mộc
Lượm củi khô về tối nấu cơm

Nhà vắng vẻ nhưng vui hơn trước:
Hai bằng khen bên cạnh bức tranh
Luống rau muống kê bên vại nước
Nắng chói chang lá vẫn tươi xanh...

Nắng nghiêng xế. Bông hoa tỳ ngọ
Đã khép môi bé nhỏ hồng hồng
Trên bãi vắng một con còng gió
Giờ còng chào biển cả mệnh mông...

Sầm-son, 6-1963

ĐI HỌC TRƯỜNG ĐẢNG

Tôi như một cậu học trò nhỏ
Nao nức chờ mong buổi tựu trường,
Đây mùa trường Đảng thân yêu đón
Những đứa con về tụ bốn phương

Trường đẹp quá! hàng cây tỏa bóng
Sáng tỏ đồng bèn hương lúa tươi
Chiều lên gác thượng nhìn xa rộng
Thấy cả sông Hồng nước cuộn trôi

Mười hai đồng chí trong một tổ
Chưa biết nhau mà đã thấy quen
Bốn người ở bốn nơi công tác
Nay một phòng, chung một bóng đèn

Đồng chí người Tày trong tỉnh ủy
Bấy lâu lẫn lộn với phong trào
Đêm nằm kể chuyện đi săn phỉ
Chuyện nắng mưa hợp tác vùng cao

Đồng chí miền Nam người Châu-dốc
Xa quê đã mười tám năm tròn
Những ngày nghỉ học trong đôi mắt
Một thoáng tâm tình nhớ vợ con...

Bài học đầu tiên về triết học:
Con người trong thế giới bao la
Nghìn năm ánh sáng đi chưa tới
Những ngôi sao trong cỏi Thiên-hà

Vẫn thấy mình không còn bé nữa!
Đứng trong vũ trụ vững lòng tin
Chủ nghĩa Mác—Lê-nin bất diệt
Trang bị cho ta một cách nhìn

Thấy cây phượng, cây bàng tôi nhớ
Cảnh trường ngày trước, một thời qua
Trông như trăng gió không thay đổi
Mà tấm lòng tôi đã khác xa!

Ôi cái thuở bao nhiêu học thuyết
Dắt ta đi vào cõi mơ hồ!
Ngoảnh lưng thực tại đầy mâu thuẫn
Đi tìm ý nghĩa của hư vô

Nay trong tình Đảng, tình đồng chí
Ấm áp bao nhiêu một mái trường!
Ngày ngày đọc những dòng chân lý
Như những dòng ánh sáng soi đường

Con đường chống thực dân đế quốc
Suốt trăm năm của dân tộc anh hùng
Đường cách mạng, đấu tranh giai cấp,
Hạnh phúc mỗi người trong hạnh phúc chung...

Cầm quyền sách lật từng tờ, tôi thấy
Đời trẻ vui hơn thuở hai mươi
Nhìn qua cửa sổ như trang giấy
Bát ngát trời xanh, nắng rạng ngời.

Trường Nguyễn Ái Quốc
1963—1964

MẮT MÙA XUÂN

Mắt em như mắt mùa xuân
Trời thanh vừng trán, non tân nét mày
Miệng em cười, cánh hoa lay
Mắt em hay ánh nắng ngày mới lên?

Anh soi vào mắt của em
Như đi vào xứ diệu huyền bao la
Ngó gần lồng lộng đồng hoa
Ngó xa vời vợi biển nhòa bóng gương
Ngó phía trước, tỏa vừng dương
Ngó nghiêng như vẽ những đường mây trôi...

Mùa xuân mở hội đón mời
Anh nhìn khắp bốn phương trời thấy em

Xuân 1963

CHIỀU THU

Trời xanh một màu xanh mênh mông
Chiều thu lúa gặt phẳng phiu đồng
Phương tây ánh nắng vừa chia biệt
Đã thấy trăng chào sáng phía đông

Thu 1964

ĐƯA CON ĐI HỌC

Sáng nay mùa thu sang
Cha đưa con đi học
Sương đọng cỏ bên đường
Nắng lên ngời hạt ngọc

Lúa đang thì ngậm sữa
Xanh mướt cao ngấp đầu
Con nhìn quanh bờ ngõ
— Sao chẳng thấy trường đâu?

Hương lúa tỏa bao la
Như hương thơm đất nước
— Con ơi! đi với cha
Trường của con phía trước

Thu 1964

DẶN CON ĐI SƠ TÁN

Nhà ta có năm người
Ba nơi tạm phân tán
Má đi với em trai
Ba đi ra mặt trận
Hai con về một nơi
Ở cùng với các bạn
Đi đâu đi có đôi
Nhờ rằng em lên tám
Mà con đã lên mười
Mùa nghỉ hè sắp đến
Mùa nhân sắp sai rồi
Tháng sáu đêm trăng sáng
Hương cây bay đầy trời

Có ba chiếc ba-lô
Đề phân ba, chiếc nhỏ
Hai con dùng chiếc vừa
Chiếc lớn dành cho má!
Tạm chia ba chăn màn
Tạm chia ba bát đũa
Thuốc đau bụng, đau đầu
Mỗi thứ chia ba lọ

Và hãy nhớ con ơi,
Ta chia nhau nhiệm vụ:
Má công tác hậu phương
Cùng chị em phụ nữ
Ba đi ra chiến trường
Đem câu thơ phục vụ
Hai con gắng học hành
Là yêu ba má đó!

Trăng đã đứng ngang trời
Thôi hai con đi ngủ!

Sáu giờ đúng ngày mai
Các bạn sẽ đến rủ
Xa nhau ta vẫn gần:
Bồn phân cùng lo đủ.
Ngày giặc Mỹ cút đi
Là ngày ta đoàn tụ

20-6-1965

THƠ VUI TẶNG CON NHỎ

Con sinh mới mười ngày
Đã ra hầm trú ẩn
Trên trời tiếng máy bay
Bồn bề vang súng bắn

Sáu tháng đi theo mẹ
Sơ tán về nông thôn
Đưa cánh tay nhỏ bé
Vẫy đồng lúa chập chờn

Mẹ nói đùa: mình trông!
Thằng này hăn dai sức
Lớn lên làm phi công
Lái máy bay phản lực

Cha thêm: nếu còn Mỹ
Nó đi chống xâm lăng
Đánh giặc đến lớp nó
Là thế hệ thứ năm

Bọn đế quốc cút rồi
Nó sẽ vào vũ trụ
Ca bài ca Việt-nam
Trên các vì tinh tú

24-9-1965

TRƯỚC MỘ LÊ-NIN

Trước tôi mấy triệu người rồi
Sau tôi nữa, mấy triệu người đến đây?
Diệu kỳ thay những phút giây
Trưởng như trái đất lúc này đứng im

Hồng trường ngời mộ Lê-nin
Trung tâm nhân loại, trái tim sáng ngời
Linh hồn Cách mạng tháng Mười
Đổi thay vận mệnh bao người chúng ta

Dòng người lặng lẽ đi qua
Năm châu bốn biển, màu da trắng, vàng
Đây không gian. Đây thời gian
Đây là dòng máu nhịp nhàng về tim¹

Tôi nhìn nét mặt Lê-nin
Kính yêu xen với lòng tin không bờ
Dù bao giờ đến bao giờ
Bụi nào có thể làm mờ gương trong?

*Mạc-lư-khoa tháng 7-1961
Hà-nội tháng 10-1964*

1. Phỏng theo một ý thơ của Tố Hữu trong bài « Với Lê-nin ».

BÀI HỌC NHỎ VỀ NHÀ THƠ LỚN

Kỷ niệm 200 năm ngày sinh Nguyễn Du

Tôi về Nghi-xuân
Hỏi quê nhà thi sĩ
Một bà cụ trả lời tôi giản dị.
Nguyễn Du nào tôi chẳng nhớ tên?

Tôi nói thêm: Nguyễn Du, người đã viết
Truyện thơ nôm hay nhất, Truyện Kiều
Cụ vội đáp: thế thì tôi biết
Rẽ hướng này ông hãy đi theo

Cụ vui vẻ: chúng tôi ai chẳng thuộc
Một ít câu Kiều như từ thuở ông cha

Người yêu đoạn cuối « Kim Kiều tái hợp »
Người yêu đoạn đầu « trong cỗi người ta »

Đoạn « báo oán báo ân » tôi thích nhất
Khi Thúy Kiều vạch tội lũ Hoạn thư
Bọn Khuyển Ưng, Tú Bà, Sở Khanh... đền tội ác
Và sư Giác Duyên, chi quản gia... được trả nghĩa
nhân từ

...Tôi chào cụ ra đi, suy nghĩ:
Đây là thơ không biết có thời gian
Nhà thi sĩ của những nhà thi sĩ
Oi người con yêu quý của Việt-nam!

Một nhân vật như Thúy Kiều đã đi vào lịch sử
Chịu thay chúng ta bao áp bức trên đời
Những câu thơ thành ca dao tục ngữ
Ru hồn ta như tiếng mẹ ru nôi

Bà cụ không nhớ tên Nguyễn Du, có gì đâu đáng
trách!
Một cái tên như bao cái tên thường

Nhưng cụ đã gửi lòng trong áng sách
Theo dõi đời Kiều từng đoạn từng chương...

Cuộc gặp gỡ tình cờ đem cho tôi bài học
Như thể qua hai trăm năm, nhà thơ nhắn lại bây giờ
— Hãy đi con đường vào trái tim bạn đọc
Người ta có thể quên tên người làm thơ, nhưng
đừng dễ quên thơ.

1964—1965

thuongmaitruongxua.vn

NÓI CHUYỆN VỚI NGƯỜI YÊU MỘT NGÀY ĐẦU NĂM

Anh yêu em như những người yêu muôn thuở
Cũng say đắm, giận hờn, cũng đợi chờ thương nhớ

Anh tìm mắt em trong từng ánh sao trời
Nghe hơi thở em trên từng đóa hoa tươi

Mùa xuân đến, tình anh càng tha thiết
Anh muốn hôn em trên mỗi làn môi lá biếc

Nhưng trái tim anh là trái tim Việt-nam
Trong những ngày của sáu bốn (64), sáu lăm (65)

Tình yêu anh không xa lìa cuộc sống
Đem sự thật anh làm giàu thêm mộng

Nghe nơi nào vụ mùa thắng lợi tiếp vụ chiêm
Anh nhìn cánh đồng tràn ngập cả em

Tin trận Bình-giã tiêu diệt hàng nghìn quân giặc Mỹ
Anh gọi thầm: miền Nam của mình em nhỉ!

Anh không thể như ai suy nghĩ lối cao xa:
Trung tâm cuộc đời là hai ta

Anh yêu em trong mỗi tình Tổ quốc
Và anh thấy tình yêu như ngọn đuốc

Anh yêu em trong mỗi tình nhân dân
Và anh thấy tình yêu như mặt suối trong ngàn

Anh yêu em trong mỗi tình Đảng
Và anh thấy tình yêu đầy ánh sáng

Nên mỗi lần anh phải sống xa em
Trong cách xa anh càng thấy yêu thêm

Những đau thương sẽ biến thành sức mạnh
Khi lý tưởng chấp hồn ta đôi cánh

Cái chết cũng thêm phần ý nghĩa, em ơi
Khi lòng ta cắm sâu rễ vào đời

Anh yêu em như những người yêu trên thế giới
Cũng lo lắng vui buồn, cũng nhớ thương chờ đợi

Với một trái tim rất đổi Việt-nam
Trong những ngày của sáu bốn, sáu lăm...

Đầu 1965

H Ệ N

*Tặng hai nhà văn Trung-quốc
đi vào Khu 4*

Thu lạnh, ấm thêm tình quốc tế
Bạn ra mặt trận, hướng phương nam
Bảy trăm tàu giặc tin vừa báo
Hen lại mừng nhau chiếc một ngàn

10-1965

BIỂN LỬA ĐẤU TRANH

Anh Mô-ri-xơn ơi!

Ngọn lửa tự thiêu của anh là ngọn lửa thiêng¹ liêng
Sáng nguyên chất từ tâm hồn dân tộc
Ngọn lửa của Oa-dinh-ton¹ giương cao cờ độc lập
Ngọn lửa của Lin-côn² chống chế độ buôn người
Ngọn lửa của hàng thế kỷ mồ hôi

Những công nhân khai mỏ vàng mỏ bạc
Những nông dân mở mang đồng bát ngát
Ngọn lửa của E-đi-xơn³ nhà bác học, của
Uyt-man⁴ nhà thơ

Ngọn lửa kiên cường của cụ Hen-ga Héc-dơ
Đem cái chết cứu thanh danh nước Mỹ

*

Ôi ngọn lửa sáng ngời chân lý
 Hãy đốt hết đi bọn cuồng loạn chiến tranh
 Những kẻ thù của công lý hòa bình
 Bọn buôn bán văn minh, khoa học
 Đốt cháy đi lũ tướng tá ngấp bùn Lầu năm góc
 Ngựa đầy huân chương làm bằng máu với đô-la
 Bọn Tay-lơ, Ca-bốt-lốt, Mắc Na-ma-ra
 Tủ đầy ắp những cỗ phần tội ác
 Đốt cháy đi bọn cường quyền Tòa bạch ốc
 Lin-đơn Giôn-xơn tên tổng thống giết người
 Đốt cháy đi tất cả bọn cao bồi
 Những Pắc Chung Hy, Nguyễn Cao Kỳ, lũ chó săn
 giặc Mỹ.

*

Hỡi anh Mô-ri-xơn người chiến sĩ!
 Anh biết không đã 11 năm rồi?
 Bom na-pan thiêu hủy xóm làng tôi
 Từ em bé miệng còn thơm sữa mẹ
 Đến chiếc lá đang xanh, nụ hoa vừa hé
 Đều cháy thiêu trong lửa quỷ xâm lăng

Nhưng chúng tôi có ngọn lửa anh hùng
 Để đốt cháy tan tành bè lũ giặc
 Đó là lửa căm thù của hai miền Nam Bắc
 Anh Mô-ri-xơn ơi! Khi anh lấy lửa tự thiêu mình
 Anh đã để cả lòng tin trong đó
 Một ngọn lửa cho ngày mai sáng tỏ...

Ôi những ngọn lửa đấu tranh từ Việt-nam đến
 trong lòng nước Mỹ
 Sẽ bùng lên đốt cháy bè lũ chiến tranh trong bể
 lửa căm hờn!

10-11-1965

1. Vị tổng thống đã đem lại độc lập cho nước Mỹ.
2. Vị tổng thống đã chống chế độ nô lệ đối với người da đen.
3. Nhà bác học nổi tiếng Mỹ.
4. Nhà thơ tiến bộ Mỹ.

NHẬT KÝ VỀ «MẶT TRĂNG 9»
VÀ «SAO KIM 3»

4 - 2 - 1966

Nỗi vui xen lẫn tự hào
Trạm bay xô-viết đổ vào Mặt Trăng
Tay người với tới cung hằng
Giấc mơ nghìn thuở, kể bằng hôm nay.

4 - 3 - 1966

Tin đầu nhân loại còn say
Tin sau lại đến lung lay đất trời
Hành trình ba tháng xa khơi
Quốc huy xô-viết sáng ngời sao Kim..

14 - 3 - 1966

Tuyệt vời tư tưởng Lê-nin!
Hành tinh bạn, vệ tinh em, một nhà.
«Mặt Trăng 9», «Sao Kim 3»
Ngân trong vũ trụ khúc ca con người.

MIẾNG VÁ TRÊN ÁO ANH

Anh bộ đội ơi!
trên chiếc áo anh đã ngả màu đất cũ
một miếng vá hiện lên màu vải mới
vuông vắn, gọn, lành
tưởng chừng như một mảnh trời xanh

Miếng vá trên áo anh
hay trang giấy chép
cho tôi đọc cuộc đời anh rất đẹp?
ôi! cuộc hành quân anh
hai mươi năm chưa dứt
cuộc hành quân từ nam đến bắc
trăm nghìn sông rộng đèo cao
anh đều qua
in bước gian lao

Miếng vá trên áo anh
hay khung cửa sổ
mở tôi thấy một chân trời rạng rỡ?
ngày mai nắng ngời nam bắc
quân thù bóng tối rã tan
cánh đồng thơm hợp tác
tiếng máy rộn ràng
anh đi giữa tiếng cười điệu hát
bắt tay đồng chí đồng bào

Và trên áo anh
miếng vá hồng ngời sao.

23-2-1966

Kỷ niệm ngày di thăm đơn vị X
kết nghĩa với Hội nhà văn

BAY LÊN

*Ghi lại chiến công đầu của đồng chí
phi công Trần Hanh*

Từ sân bay tôi bay lên
Mây dưới tôi bay, tôi ở trên
Đội hình phản lực lao vun vút
Càng nhanh, càng thấy gần nhau thêm

Từ tuổi thơ tôi bay lên
Đau khổ một thời đâu dễ quên !
Nhớ khi bên mẹ ngồi mơ ước :
Bay được lên trời chỉ có tiên !

Từ chủ nghĩa xã hội tôi bay lên
Dưới cánh yêu sao đất mẹ hiền !

Con sông xanh lơ, mái rừng xanh đậm
Từng mảng thân thương tiếp giáp liền

Từ nửa nước miền Nam tôi bay lên
Mảnh đất anh hùng vọng bốn bên
Mây tích điện cũng ùn lên diệt Mỹ ¹
Trăm nghìn tội ác chúng gây nên

*

Biên đội tôi hôm đó
Cùng hứa đem về ngôi sao đỏ ²
Xóa sạch bầu trời bốn vết đen

1966

1. Mây tích điện là mây chứa nhiều chất điện có thể làm vỡ tung các máy bay.

2. Theo lệ trong không quân Việt-nam sau khi thắng trận về, chiếc phi cơ được khắc một ngôi sao đỏ.

GIỮA MÙA XUÂN DANG ĐANG BÓ HOA XUÂN

Đêm hôm nay trời sao như sáng hơn
Chảy xuống hàng cây từng luồng lấp loáng
Tôi ngồi đây dưới mái trường của Đảng
Nghe bước xuân mới mở trong tâm hồn

Xuân 65, giữa mùa xuân trời đất
Đảng thân yêu vừa đúng tuổi ba lăm
Tôi như cậu học sinh chờ ngày chủ nhật
Như cô gái đang yêu chờ buổi trăng rằm

35 năm. Nếu đem tính thời gian
Tôi theo Đảng được nửa đường nắng ánh

Nhưng tôi thấy không thể nào so sánh
Như một cây so với cả non ngàn

Lịch sử vô cùng. Đời một người có hạn
Tôi đã làm gì đối với Đảng thân yêu?
Nay đi học, mở từng trang ánh sáng
Dưới mắt Mẹ trông nom, tay Mẹ dắt dìu

Ôi thân mến là các anh các chị!
Từ bốn phương về sum họp nơi đây
Gia đình lớn là mối tình đồng chí
Nối những cuộc đời lẻ một riêng tây

Một trận gió, một cơn mưa, chúng ta cùng lo lắng
Vụ mùa ra sao? Kế hoạch năm tới ra sao?
Cùng sung sướng đón những tin thắng lợi
Từ miền Nam, mười bốn triệu đồng bào...

Đảng chúng ta trong sức tuổi ba lăm
Dựng sự nghiệp đời non lấp bẽ

Đưa dân tộc từ đêm đen nô lệ
Đến dưới mặt trời, thay đổi cả nghìn năm

Hai cuộc kháng chiến tiếp nhau chống hai tên đế
quốc

Hai cuộc cách mạng song song trong thời đại ngày
nay.

Một miền Bắc tự cường cao ngọn đuốc

Một miền Nam lưng lầy lá cờ bay

Trang sử Đảng như trời sao. Đời lãnh tụ

Hồ Chí Minh chói lọi giữa trời cao

Một trời sao — Trần Phú, Lê Hồng Phong, Hoàng
Văn Thụ...

Những cuộc đời sáng mãi — Một trời sao

Tôi nhìn trời sao dưới mái trường của Đảng

Nghe lấp lánh trong tâm hồn năm tháng

Từ Bản luận cương chính trị thuở ba mươi

Đến Nghị quyết chín, năm sáu tư thẩu suốt cả
chân trời...

Mùa xuân đến. Đã nghe trong gió lạnh
Một mùi hương từ lộc mới cành tươi
Những hoa huệ trong sương phơi bộ cánh
Những hoa hồng chờ nắng hé môi cười

Ngày mai đây hoa mở hội tung bừng
Trăm sắc mùa huy hoàng trong ánh sáng
Ngày đẹp nhất là ngày sinh nhật Đảng
Giữa mùa xuân dâng Đảng bó hoa xuân.

Xuân 1965

CON ĐƯỜNG RỘP BÓNG HỒ CHÍ MINH

I

Tôi lớn lên giữa một thời mất nước
Người thanh niên lúc ấy biết gì đâu!
Mắt chỉ thấy một hoàng hôn phía trước
Bài học đầu tiên: mấy điệu thơ sầu

Người đã đến. Và bàn tay sáng tạo
Dắt toàn dân làm Cách mạng thành công
Người tiếp tục những Trưng vương, Hưng Đạo
Người hoàn thành những Lê Lợi, Quang Trung

Hồ Chí Minh! Đây ngôi sao chỉ hướng
Ngọn hải đăng trên sóng vạn trùng khơi

Trong chói lọi của ngọn cờ lý tưởng
Tôi nhìn ra rạng rỡ những chân trời

Ôi những tiếng lần đầu đầy ánh sáng!
Đẹp diệu kỳ như chân lý đơn sơ:
Tiếng « đồng chí », « đồng bào — và tiếng « Đảng »
Ta có thêm hai tiếng « Bác Hồ »

II

Giặc Pháp xâm lăng lần thứ hai lại đến
Bác gọi toàn dân đoàn kết chống xâm lăng
Ôi lời Bác những ngày đầu kháng chiến
Vang trong lòng dân tộc đến nghìn năm!

Tôi từ già nhà trường, từ già mẹ
Nhập đoàn quân theo tiếng gọi thiêng liêng
Qua ruộng lúa, vườn rau, qua tuổi trẻ
Con đường ra mặt trận cỏ xanh thêm

Xưa yêu cảnh, ngày nay yêu đất nước
Mơ một lưng đèo, nhớ một dòng sông
Trái tim cũng khác xa buổi trước
Lần đầu tiên gắn bó với công nông

Bác chỉ cho chúng ta đâu là mục đích
Sống vì ai và chết vì ai
Câu thơ đẹp là câu thơ có ích
Uống tự nguồn những suối ngọt ban mai

III

Em ở ngoài này cá nhân xuất sắc
Anh ở trong kia giết giặc lập công
Tình cảm lớn như lửa nồng không thể tắt
Chiếu hai miền hình ảnh Bác soi chung

Bác nói: Vì miền Nam ruột thịt
Mỗi một người phải làm việc bằng hai

Và toàn dân từ Nam đến Bắc
Cùng đánh cho giặc Mỹ chạy dài

Bác dạy ta yêu cuộc đời tập thể
Đề hạnh phúc chung trên hạnh phúc riêng mình
Bác thắt chặt mối tình quốc tế
Giữ trong ngàn chủ nghĩa Mác — Lênin

Nắm tay nhau những thế hệ Việt-nam
Đến mừng Bác bảy mươi lăm tuổi
Dâng Bác hôm nay tinh thần những Nguyễn Viết
Xuân, Nguyễn Văn Trỗi...
Như hôm qua những Phan Đình Giót, Bế Văn Đàn...

IV

Bác Hồ ơi! Cháu từ khi biết Bác
Thuở đang xanh của lứa tuổi hai mươi
Nay tóc cháu bắt đầu xen sợi bạc
Hai mươi năm. Lứa tuổi bốn mươi rồi

Con lớn cháu đã quàng khăn quàng đỏ
Vào đội thiếu niên, chào ảnh Bác trang nghiêm
Học hết lớp vỡ lòng, con bé nhỏ
Suốt ngày ca: «Bác của chúng em»...

Cháu không khỏi có lần vấp vấp
Nhưng cháu vẫn hướng cả lòng theo Bác
Trải bao năm xuống bể lên ngàn
Trước con đường vinh quang chống Pháp
Nay con đường chống Mỹ vinh quang

*Trung với Đảng, Hiếu với dân. Nhiệm vụ nào cũng
hoàn thành. Khó khăn nào cũng vượt qua. Kẻ thù
nào cũng đánh thắng.*

Cháu khắc sâu trong tim lời Bác dặn
Nguyễn sống theo lời Bác trăn đời mình
Trên con đường rợp bóng Hồ Chí Minh...

1965

TIẾNG GỌI THIÊNG LIÊNG

*Nghe lời kêu gọi của Hồ Chủ tịch
ngày 17-7-1966*

— «Đồng bào và chiến sĩ cả nước, anh dũng
tiến lên»

Lời kêu gọi của Bác Hồ, tiếng gọi thiêng liêng
Bản công bố lệnh động viên, cứu nước
Lời lãnh tụ hay hiệu còi Tổ quốc

Ba mươi một triệu nhân dân từ Bắc đến Nam
Ngẩng đầu nghe, xáo động cả tâm can

*

Ôi lời Bác trong những ngày tháng bảy!
Mang ánh sáng của nghìn cây đuốc cháy,
Lệnh truyền đi vang dội cả thời gian
Ta tưởng tiếng Người hồi tháng 9, bốn năm

Mở lịch sử: bản Tuyên ngôn độc lập
Hay tiếng Người khi bắt đầu chống Pháp
Kêu gọi toàn dân kháng chiến trường kỳ
Ngày 19 tháng 12, năm bốn sáu — vọng về đây...

*

Bọn giặc Mỹ mười hai năm gây tội ác
Miền Nam ta lớn lên trong bão táp
Đang đập đầu lũ cướp nước xuống mồ
Chỉ sáu tháng qua trong chiến thắng mùa khô
Bọn Nhà trắng đã ngập đầu lút cổ
Lầu Năm góc bàng hoàng như sắp đổ...
Và ở miền Bắc ta, chúng bắn phá suốt hai năm
Tan xác máy bay trên một nghìn hai trăm
Bọn Giôn-xơn bù đầu trong thất bại
Lồng lộn cần cùn như bầy chó dại
Chúng đụng vào Hà-nội, trái tim ta
Chúng đụng vào Hải-phòng, cuống họng của ta
Bọn thú vật trên con đường tội lỗi
Càng leo thang càng gần ngày hấp hối

*

« Đồng bào và chiến sĩ cả nước, anh dũng tiến lên »
Lời kêu gọi của Bác Hồ, tiếng gọi thiêng liêng
Giải phóng miền Nam, bảo vệ miền Bắc:
Đất nước nghìn năm giao chúng ta gánh vác
Thế kỷ hai mươi, thế hệ Hồ Chí Minh
Trong lịch sử nước nhà, giai đoạn quang vinh:
Đánh thắng Mỹ, tên giặc ngoại xâm hung hãn nhất
Và nghìn triệu nhân dân khắp nơi trên trái đất
Ngoảnh về ta, dân tộc Việt-nam
Đi hàng đầu — ôi nhiệm vụ vinh quang
Đánh thắng Mỹ, tên trùm đế quốc

*

Bác đã gọi — chúng ta thề tiến bước.

18-7-1966

HÀ - NỘI 1966

Hà-nội bớt phố đông

Hà-nội bớt ánh điện

Hà-nội về nông thôn

Hà-nội đi tiên tuyến

Hà-nội vận xanh, nâu

Khoác trên vai khẩu súng

Hà-nội vẫn yêu nhau

Miệng cười tươi, bước vững

Hà-nội vút mây xanh

Cánh thiên thần phản lực

Hà-nội nổi nghìn năm

Nước sông Hồng thao thức

Hà-nội ở khắp nơi

Như lương tâm thời đại

Hà-nội trong mọi người

Như trái tim nóng hồi

Một góc Hà-nội bom

Tim Quảng-bình sôi sục

Tên lửa Hà-nội vang

Lòng Sài-gòn rạo rực...

Ơi hình ảnh Bác Hồ

Nước Hồ Gươm sáng chói!

Hà-nội mãi thủ đô

Hà-nội mãi Hà-nội...

9-1966